

بررسی تأثیرات مدل‌سازی سقف تیرچه و بلوک بر انحراف و سختی جانبی و قائم سازه

مجتبی احمدزاده^۱، حمیدرضا خوشنود^۲

۱ - دانشجوی کارشناسی ارشد سازه دانشگاه غیر انتفاعی دیلمان لاهیجان، Mojtaba.ahmadzadeh1986@gmail.com

۲ - مدرس دانشگاه غیر انتفاعی دیلمان لاهیجان، Hrkhooshnoud@yahoo.com

چکیده:

سقف‌ها علاوه بر تحمل بارهای ثقلی در ساختمان‌ها، براساس میزان صلبیت در هنگام زلزله وظیفه‌ی توزیع و انتقال نیروهای ایجاد شده در دیافراگم‌ها را به عناصر قائم باربر جانبی بر عهده دارند. یکی از انواع متداول سقف‌های بتنی، سقف‌های تیرچه و بلوک هستند. طرح و اجرای آسانتر و صرفه‌جویی اقتصادی، فلسفه‌ی اصلی رجوع به سقف‌های تیرچه و بلوک است. از طرفی نرم افزارهای معتبر محاسباتی دنیا نظیر Sap و ETABS گزینه مستقیمی برای این نوع سقف ارائه نمی‌دهند و محاسبین عمدتاً از نوع سقف Filled deck در نرم افزار ETABS برای مدل کردن این نوع سقف‌ها در مدل سازه‌ای خود استفاده می‌کنند. محاسبین با معرفی ابعاد سازه‌ای سقف تیرچه و بلوک برای پارامترهای این سقف و حذف ضخامت دال فلزی عملاً سعی در مدل‌سازی سقف تیرچه و بلوک دارند. گرچه این نوع مدل‌سازی به لحاظ اعمال باری سقف واقعی تیرچه و بلوک به مدل می‌تواند صحیح عمل کند لیکن به لحاظ نقش سازه‌ای تردید‌هایی وجود دارد. از آنجاییکه المان Filled deck از نوع غشایی بوده لذا نمی‌تواند در سختی جانبی مشارکت نماید و این در حالی است که سقف واقعی تیرچه و بلوک دارای رفتار ترکیبی خمشی و غشایی بوده و می‌تواند در سختی جانبی مشارکت داشته و عملاً به عنوان المان سازه‌ای روند توزیع نیروهای داخلی سازه را تغییر دهد.

در این مقاله مدل‌سازی رایج سقف تیرچه و بلوک در نرم افزار ETABS بررسی شده و سپس با تغییر المان سقف به مقطع Slab اثرات نوع المان بر روی مدل‌سازی سقف بررسی شده است. مدل‌های سازه‌های بتنی ۳ و ۷ طبقه در نرم افزار ETABS ساخته شده و نتایج آنالیز دو مقطع Slab و Filled deck مقایسه شده است تا میزان مشارکت سقف تیرچه و بلوک در سختی جانبی و همچنین سختی قائم مشخص شود.

واژگان کلیدی: سقف تیرچه و بلوک، Filled deck، Slab، سختی جانبی، ETABS

مقدمه:

یکی از انواع متداول سقف‌های بتنی، سقف‌های تیرچه و بلوک هستند. طرح و اجرای آسانتر و صرفه‌جویی اقتصادی، فلسفه‌ی اصلی رجوع به سقف‌های تیرچه و بلوک است. از آنجا که مقاومت بتن در برابر نیروهای فشاری، بسیار خوب ولی در برابر نیروهای کششی کم است، در قطعات بتن مسلح، نیروهای کششی به طور عمده توسط آرماتورهای فولادی تحمل میشوند. به همین دلیل، در تیرهای تحت خمش و دال‌ها، سعی بر این است که قسمتی از بتن تحت کشش، حذف شده و تنها آن مقدار از سطح بتن که برای جای‌گذاری خاموت‌ها و آرماتورهای کششی لازم است، باقی بماند. این کار به ویژه برای کاهش بار مرده سقف، دارای اهمیت بوده و در عمل منجر به طرح دال‌های مجوف، دال‌های با پشت‌بند، دال مشبک و در نهایت سقف‌های تیرچه و بلوک شده است. {۲} از طرفی نرم افزارهای معتبر محاسباتی دنیا نظیر SAP و ETABS گزینه مستقیمی برای این نوع سقف ارائه نمی‌دهند و محاسبین عمدتاً از نوع سقف filled deck در نرم افزار ETABS برای مدل کردن این نوع سقف‌ها در مدل سازه‌ای خود استفاده می‌کنند. مقطع filled deck در نرم افزار ETABS سقف مرکبی است که از یک عرشه دوزنقه‌ای فلزی که نقش قالب را در حین بتن‌ریزی را نیز ایفا می‌کند با مجموعه‌ای از گلمیخها که عمل برشگیری را به عهده دارند ساخته می‌شوند.

محاسبین با معرفی ابعاد سازه‌ای سقف تیرچه و بلوک برای پارامترهای این سقف و حذف ضخامت دال فلزی عملاً سعی در مدل‌سازی سقف تیرچه و بلوک دارند. گرچه این نوع مدل‌سازی به لحاظ اعمال باری سقف واقعی تیرچه و بلوک به مدل می‌تواند صحیح عمل کند لیکن به لحاظ نقش سازه‌ای تردید‌هایی وجود دارد. عمده‌ترین اشکال وارد بر این نوع مدل‌سازی نوع رفتار سازه‌ای مقطع filled deck است که نمی‌تواند رفتار خمشی غشایی سقف تیرچه و بلوک را مدل نماید.